

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In quo tractatur de Ministro Sacramento Pœnitentiæ. Item de Sacramentis
Extrema Unctionis, & Ordinis

Bosco, Jean a

Lovanii, 1672

Concl. III. Interrogatus de peccato confesso, quâcumque restrictione
additâ, licitè affirmat, etiam cum juramento, se nescire. Interrogatus, an
talem absolverit, si non absolvit, dicat, se functum ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73429)

obligat visio in casu proposito, sicuti auditio, sequitur manifestè, omnes qui vident aliquem publicè confitentem, quando secretò non potest confiteri, obligari ad sigillum.

Ecce fundamenta utriusque sententiæ, elige magis favorabilem Sacramento, & non errabis in Fide aut bonis moribus. Ad alios casus festinat calamus; & quærit, quomodo possit & debeat respondere Confessarius, quando interrogatur de auditis in Confessione?

CONCLUSIO III.

Interrogatus de peccato confesso, quâcumque restrictione additâ, licetè affirmat, etiam cum juramento, se nescire. Interrogatus, an talem absolverit, si non absolvit, dicat, se functum fuisse suo officio, vel, *Quid ad te?* Poterit tali casu schedulam Confessionis negare pœnitenti; &, si est peccator publicus, etiam Communionem.

30.
Confessarius, simpli-
citer inter-
rogatus de
peccato confesso,
debet illud
negare.

Quando non additur ad interrogationem aliqua restrictio, sed simpliciter quæritur à Confessario; num sciat, Petrum v. g. occidisse Paulum, vel, an Petrus occiderit Paulum; potest secundum omnes respondere, se nescire; immo si diceret, se scire, non solum iniret, sed directissimè violaret sigillum Confessionis, ut clarum est.

Perinde autem est, siue dicat, se nescire, siue dicat, non occidisse. Ratio est; quia si dicat, se nescire, subintelligitur, aut certè ab omnibus subintelligi debet, tali scientiâ, quæ subservire potest ad illud revelandum; nam hic est sensus interrogationis: ergo responsio negativa de huiusmodi scientia ab omnibus debet intelligi. Et reverà talem scientiam non habet Confessarius ex sola Confessione.

Idem est, si dicat, Petrum non occidisse Paulum; subintelligitur quippe, aut certè ab omnibus subintelligi debet, ita ut possim, aut debeam tibi hoc revelare; ille enim est sensus interrogationis: ergo similiter responsio- nis: ergo nullum hic intervenit mendacium; quia non est restrictio purè mentalis, sed quæ ex circumstantiis ab omnibus prudentibus facile percipitur, aut percipi potest. Cumque juramentum sequatur significationem verbo-

etiam eum
juramento,

rum; quam hic & nunc habent, liquet profectò, Confessarium in illis circumstantiis posse jurare, se nescire, Petrum occidisse Paulum, vel, Petrum non occidisse Paulum, vel etiam; se non audivisse, Petrum occidisse Paulum.

Quod ultimum addo: quia Aliqui asserunt Soto, quòd dixerit 4. dist. 18. q. 4. a. 5. illa verba: *Non scio*, faciliùs posse excusari, quam illa: *Non audivi*. Sed meliùs dicitur cum communi DD. eodem modo posse excusari, quia sicut hæc: *Non scio*, restringuntur ex intentione loquentis & aliis circumstantiis ad scientiam, de qua interrogatio fit, vel fieri debet; pari ratione etiam illa: *Non audivi*, restringuntur ad illam auditionem, de qua interrogatio fit, vel fieri debet, id est, auditione extra Sacramentum, siue in ordine ad rem auditam alteri manifestandam.

Dixi: *Asserunt Soto*; quia reverà id non docet, ut patet ex ejus verbis, quæ subscribere. Quid autem, si Sacerdos interrogetur: *Vidisti Petrum hoc crimen patrare?* Tunc enim non admitteretur responsio per, *Nescio*, quia inepta esset: nam licet quis nesciat illud esse factum, quod auditur factum esse, scit tamen audivisse. Respondetur, optimè possit respondere: *Non memini*: Nam idem est dicere: *Nescio*, ut dicam, quòd: *Non memini*, ut dicam, meminisse enim scire est. Sed præterea, si iudicetur suspicio, optimè etiam respondere potest: *Non audivi*: quoniam cum audire ad scientiam quoque pertineat, eundem recipit sensum, scilicet: *Non audivi*, tamquam homo, ut dicam, sed ut Deus, ut non dicam. Ita Soto.

Hoc ergo suppono tamquam factis certum, & tutum in praxi. Quæro autem; an idem sit dicendum, quando Iudex v. g. licet inquisitor, expressè tamen excludit illam restrictionem, interrogans Confessarium, an in Confessione, & ut minister Dei, audiverit tale peccatum, v. g. Petrum occidisse Paulum; quæro, inquam, an tali casu possit Confessarius dicere adque mendacio: *Non audivi*, & jurare sine perjurio, se non audivisse.

Ante omnia (inquit Dicastillo Disput. 22. n. 125.) rejiciendus est error Gabriel. in 4. dist. 21. q. 1. a. 3. dub. 1. casu 3. dicentis, Confessarium interrogatum sub juramento, & coactum ad respondendum, debere revelare Confessionem; ne sit perjurus. Ita Dicastillo.

Sed nobis ante omnia rejiciendus est error Dicastillonis, qui, ut manifestè patet, non legit Gabriellem propriis oculis; sed cæcus, eos secutus fuit, & ideo in foveam cecidit. Quod ne gratis dicere videar, subscribo verba Gabrielis. Tertius casus est: Si celatio Confessionis cederet in peccatum Confessoris, ut si Confessor produceretur in testem contra confitentem,

fitentem, accusatum de crimine; & compulsus iurasset dicere veritatem: si non diceret, mentiretur, interrogatus per iuramentum, non dicendo: immo perjurium incidere, non respondendo: quia iuravit dicere veritatem in inquisitis: si diceret, se ignorare, mentiretur: ergo tenetur dicere veritatem, & per consequens revelare secretum, puta Confessionem: plus enim tenetur cavere peccatum in seipso, quam famam in proximo. Hæc ille.

Sed nunquid ex propria sententia? Minimè. Nam infra sic respondet ad hunc casum. Ad argumentum in tertio casu, dicunt communiter DD. imitantes Alex. Tho. Bona. Rich. Pe. de Pal. quod in casu argumenti potest Sacerdos securè jurare, aut dicere sub iuramento, se nescire, quæ novit per Confessionem; quoniam illa non novit ut homo, sed ut Deus. Et respondendo Iudici, respondet ut homo, non ut Deus: nam eadem persona verè affirmare potest aliquid in persona alterius loquens, quod verè negat loquens in propria persona &c. Contra hæc arguit Scotus, probando, quod ea, quæ novit Confessor in Confessione, non novit ut Deus, sed ut homo minister Dei. Vide Sect. præced. Concl. i.

Ideo (inquit Gabriel) ad rationem aliter respondetur; quod in casu, quo Confessor producit in testem, & jurat respondere veritatem de interrogatis; si queritur de aliquo, quod non novit, nisi ex Confessione, non debet respondere: nec, Scio, neque, Nescio: hæc non respondendo est transgressor iuramenti; quia iuramentum intelligi debet de interrogatis, ad quæ potest licitè respondere, licet sonet generaliter: alioquin si generaliter intelligeretur, esset iuramentum temerarium & illicitum, & per consequens non obligaret: unde posset Confessor respondere in casu: *In his, in quibus possum perhibere testimonium, nihil scio*, vel simili modo. Neque Iudex ultra debet, nec potest compellere: sicut in simili, productus in testem, non debet manifestare ea, quæ sub secreto sibi commendata recepit; sic enim manifestando ageret contra legem naturæ, ad quod nemo compelli debet.

Sed diceret; tacendo, & non respondendo, generat suspicionem in animis audientium, quod talia, de quibus agitur, commissa sunt per N. & quod ipse noverit per Confessionem, & ita facto revelat Confessionem.

Respondendum; quod tacere, est signum de se indifferens, ad aliquid esse confessum, vel non confessum; & ideo de se & ex sui natura non est signum Confessionis revelativum; sed magis clausivum. Si verò aliqui voluerint hoc, quod est tacere, accipere ut signum revelativum ex suis phantasias, nihil hoc ad Confessorem, & ideo non erit illicitum Confessori tacere: etiam per Confessoris taciturnitatem nihil probari potest contra eum,

contra quem producitur in testem. Hucusque Gabriel.

Ergo dicit hic Auctor, Confessarium interrogatum sub iuramento, & coactum ad respondendum, debere revelare Confessionem, ne sit perjurus: Qualis Consequencia! Immo contrarium dicit, ostendens illam taciturnitatem, ad quam, secundum ipsum, tenetur, non esse revelationem Confessionis.

Et sanè, ut dicam, quod sentio; valde difficulter Dicastillo; aut alius quilibet probare poterit contrarium, si verum est illa verba: *Quid ad te?* non esse revelationem; nam etiam ex his verbis audientes poterunt suspicari, peccatum dictum in Confessione, neque minus fundatè, quam ex taciturnitate; & tamen communis sententia est, Confessarium posse uti illis verbis, quando interrogatur, an aliquem non absolverit. Itaque sententia Gab. non est error.

Nisi etiam errorem dixeris sententiam Soti 4. dist. 18. q. 4. a. 5. ubi sic ait: *Dubium autem, quod urgentius premittitur, est; quid si vel infidelis Tyrannus; vel improbissimus Christianus, peculiariter à Sacerdote exquireret, utrum audierit in Confessione, Petrum hoc fecisse? Profectò non licebit respondere: Non audivi in Confessione; nam responsio hæc non recipit moderationem illam: Non audivi ut dicam: quia totum exprimitur in interrogatione, scilicet, *Utrum audivisti, ut non dicat; aut ut Deus;* & ideo responsio: *Non audivi ut Deus*, est mendacium, quod quidem dicere nulla de causa licet.*

Igitur in tali casu, si Tyrannus est infidelis, respondendum est illi, tamquam Sacramentum vituperanti, Religionem Christianam præcipere, de sacramentali Confessione in neutram partem quidquam esse loquendum. Et multò efficacius respondendum esset reprobissimo Christiano tamquam sacrilego: *Non est fas, ut tibi ad istam tuam sacrilegam interrogationem quidquam respondeatur.* Et in utroque casu, si mortem illi Tyranni Sacerdoti comminarentur, illa potius esset oppetenda, quam verbum ullum proferendum, quod in revelationem Sacramenti Confessionis vergeret. Hucusque Sotus.

Iam autem quid interest, seu quæ est differentia inter hanc sententiam, & sententiam Gabr. ? Sanè nulla, si verum est, quod ait Dicast. Gabrielem loqui de illo casu, in quo queritur à Confessario, an in Confessione audiverit peccatum. An autem loquatur de hoc casu, non satis compertum habeo. Ut ut sit, si ita liceat loqui cum Soto, quando excluditur restrictio, nulla est ratio, quare non liceat similiter loqui cum Gabriele, quando non excluditur restrictio; cum illa locutio seu taciturnitas non sit major revelatio Confessionis in uno casu, quam in alio.

Q9 à Interim

Sententia Gabr. non est error.

38. Sententia Soti de hac controversia.

Non videtur differre à sententia Gabr.

34. Sententia Eboensis, ubi casus eadem est.

35. Obiectio.

36. Obiectio.

37.
Communis
sententia
est. tali casu
Confessa-
rium abso-
lutè posse
negare pec-
catum.

Interim communis sententia est, etiam in casu, quo interrogans excludit, quantum potest, omnem restrictionem, Confessarium posse absolutè negare peccatum, quod solum novit ex Confessione, absque peccato mendacii: quia nimirum interrogans facere non potest, ut verba illa; *Non scio; Non audivi*, & similia, quæ imposita sunt ad significandam scientiam vel auditionem talem, qualis requiritur ad licitè respondendum, ut illam, inquam, non significant in casu proposito; cum non possit facere, ut licitè ipsi respondeam, me scire, vel, me audivisse.

Probatur à
Simili.

Sicuti, quia vox *Canis* æquivoca est, imposita ad significandum tam canem terrestrem, quam marinum, licet aliquis me interroget, an viderim canem terrestrem, possum absque mendacio respondere: *Non vidi canem*, subintelligendo marinum. Ergo similiter, si quis interroget Confessarium, an sciat scientiâ Confessionis, seu aliâs inutili ad respondendum, Petrum occidisse Paulum, poterit absque mendacio dicere: *Non scio Petrum occidisse Paulum*, vel etiam: *Scio Petrum non occidisse Paulum*, subintelligendo, ut illud tibi dicam, vel, dicere debeam, eodem modo, quo ipse Petrus posset respondere Iudici, illegitimè interroganti; *Scio me non occidisse Paulum*, ita videlicet, ut debeam tibi hoc dicere; quæ non est restrictio merè mentalis, sed exterius satis patens, & ab omnibus prudentibus perceptibilis.

Unde tamen si Iudex interrogaret Petrum, an occultè occidisset Paulum, vel, an sciat se ita occidisse, ut tamen non teneatur crimen fateri, posset adhuc Petrus dicere absque mendacio: *Non occidi occultè: Non scio me ita occidisse, ut non teneam crimen fateri*, subintelligendo semper, ut debeam tibi hoc dicere. Ergo similiter Confessarius, qui non habet majorem, immo habet minorem obligationem respondendi ad intentionem interrogantis, quam ipse Petrus.

38.
In illo casu
Confessa-
rius respon-
det ad in-
tentionem
quam inter-
rogans de-
bet habere.

Quare in illis casibus Petrus, & ejus Confessarius respondent non secundum intentionem, quam Iudex habet, sed quam Iudex deberet habere, quod sufficit, ut non mentiantur: sive voces immediatè significant conceptus, sive potius res ipsas, quæ est quæstio logica, parùm utilis ad præsentem controversiam, & ideo non inhæreo; videri possunt Arriaga Disput. 46, n. 3. & 4. & Dicast. suprâ n. 129, ubi contra Lugonem docent, voces immediatè significare non conceptus loquentis, sed ipsas res; quod etiam mihi apparet verius; sed, sicut dixi, nolo hic immorari illi quæstioni, quia impertinens est ad propositam difficultatè.

Pro qua bene observat Arriaga suprâ n. 5. ut ille stultè interrogat, admittens me habere scientiam, ex qua non possum loqui, & simul volens me cogere ad loquendum; ita è contrario, ego illi respondeo prudenter, admisso

priori sensu, *Me non scire, etiam scientiâ inutili ad loquendum*: in quo haud dubiè verum dicitur. Nam si ea scientiâ est inutilis ad loquendum, ergo quod per eam scio, non scio ad loquendum; sed potius ad taceendum. Hæc ille.

Si inferas: ergo quando aliquis interrogat me, an viderim canem terrestrem, possum respondere: *Non vidi*, vel etiam: *Non vidi canem terrestrem*, etsi à parte rei viderim; quia possum subintelligere, ut tibi dicam, vel, debeam dicere. Ergo restrictio purè mentalis est licita.

Respondeo; restrictionem purè mentalem esse purissimum mendacium, quicquid à hoc in contrarium allerant; & ideo dico, restrictionem in casu proposito non esse licitam, nisi ex circumstantiâ aliquo modo possit colligi: sicut potest colligi, quando interrogatur Sacerdos de peccatis; auditus in Confessione, & reus interrogatur à Iudice de peccato occulto, vel aliâs illegitimè, ita ut in conscientia non teneatur respondere: secus si ita interrogatur, ut in conscientia teneatur respondere; tunc enim, si neget crimen commissum, & juret desuper, dico, eum mentiri, & esse perjurum, tamen si in mente restringat sua verba: *Non scio, scilicet, ut dicam tibi; quia tunc illa restrictio est purè mentalis, quam nemo prudens percipit, aut potest percipere ex circumstantiâ, quoniam circumstantiæ tales sunt, ut teneatur Iudici interroganti aperire veritatem: unde tali casu sic fecit peccatum, ut debeat Iudici dicere; ergo mentitur si dicat: *Non scio, quavis subintelligat, ut dicam tibi, vel, ut debeam dicere tibi; quia reverà debet dicere, & scit se debere dicere; ergo loquitur contra mentem; ergo mentitur, cum mendacium non sit aliud, quam locutio contra mentem.**

Et quoniam Confessarius, sive interrogatus, sive non interrogatus, nequit revelare peccatum, quod novit ex sola Confessione; hoc potest, etiam non interrogatus, absque mendacio dicere, se nescire Petrum v. g. occidisse Paulum, vel, se scire Petrum hoc non fecisse, quia quilibet prudens subintelligit: *Ita ut possim homicidium revelare; quod cum veritatum sit, liquet, quod non loquatur contra suam mentem, adeoque non mentitur.*

Solum oblatè videtur; quòd dum Confessarius interrogatur, an aliquem absolverit, si reverà non absolvit, non possit dicere: *Ego eum absolvi*; ergo similiter, quando interrogatur, an audiverit tale peccatum, non poterit dicere: *Scio me non audivisse, vel, Non audivi.*

Respondeo disparitatem esse; quòd hæc propositio: *Ego eum absolvi*, habeat pro obiecto affirmato aliquid positivum, scilicet absolutionem; ergo ut propositio sit vera, debet hæc existere, vel aliquando extitisse aliquo saltem modo intelligibili ab audientibus; cum autem in casu proposito supponitur numquam extitisse tali modo, aut de facto extitisse; ergo absolutè

absolutè est falsa, & per consequens mendacium; quia difformis, non tantùm suo objecto, sed etiam menti loquentis, exterius aliquo modo expressæ. At verò hæc propositio: Scio me non audivisse, vel, Non audivi, pro objecto habet negationem, quæ aliquo modo intelligibili ab audientibus existit; quod enim re ipsa existit, potest in ordine ad aliquos effectus reputari, ac si non esset, ideòque verè potest dici: *Audivi*, quia à parte rei auditio extitit, & etiam potest verè dici: *Non audivi*, hoc scilicet sensu; *Vt possim tibi dicere*, ut patet ex dictis.

Si autem à me quæritur; quid ergo faciendum Confessario, qui non absolvit pœnitentem, propter indispositionem suam, casu quo interrogetur: *Absolvisti hunc eum?* Respondeo; dicat: *Functus fui meo officio*, vel, *Quid ad te?* Hic est optimus modus respondendi, ut fatentur omnes Doctores.

Si non absolvit (inquit Cajet. in Sum. verb. Confessori necessaria) & oporteat respondere interrogantibus, debet dicere: *Ego feci officium meum*, vel aliquid hujusmodi. Si tamen diceret: *Ego illum non absolvi*, non esset de juris rigore revelator Confessionis; quia ista negatio nullum manifestat peccatum confitentis, quia potest ex pluribus causis provenire. Ex parte quidem Confessionis; putà, quia Confessio non est completa; ut contingit in producendis unam Confessionem per multos dies, & ex aliis causis. Ex parte verò Confessoris; quia noluit absolvere, ut contingit iis, qui proprii capitis sunt. Ex parte quoque pœnitentis; quia pœnitenti non satisfacit Confessor; & ex pluribus aliis causis. Quia tamen suspicio non irrationalis impœnitentiæ confitentis, ex his verbis quandoque generatur: non est dicendum: *Ego illum non absolvi*; sed, *Ego feci officium meum*.

Nullò autem modo excusari posset, si diceret causam, putà, non absolvi; quia non vult restituere; quia est impœnitens seu obstinatus; quia non vult relinquere concubinam. Hoc enim, manifestè Confessionem revelat. Hæc ille.

Sed si verum est (ut puto) ex illis verbis: *Ego illum non absolvi*, quandoque generari rationabilem suspicionem impœnitentiæ confitentis, consequenter dicendum videtur, quòd qui ita responderet, de rigore juris foret revelator Confessionis; cum jus nihil aliud requirat, ut supra vidimus, quàm ut aliquo modo aliquatenus prodar peccatorem & peccatum ejus, quod in casu nostro fieret.

Si ergo velit respondere Confessarius: *Ego illum non absolvi*, addat expressè aliquam causam, propter quam non absolvit; v. g. quia non habebat materiam Absolutionis; quia non perfecerat Confessionem generalem; quia interruptus fuit & vocatus ad alium, & quando rediit, non invenit illum.

Namquid etiam; quia erat capitosus & amicus suæ sententiæ; cujus contrariam ego teneo? Aliqui dicunt; non esse sacrilegium; Alii id admittunt, si addat; eum non habere peccatum mortale; sed propositum rei, quæ reverà est immortalis, licet ipse putet esse licitam.

Sed nec cum ea limitatione placet, inquit Lugo Disp. 23. n. 85. quia Absolutio non negatur; nisi propter indispositionem pœnitentis: quare si negata est, quia volebat acquiescere sententiæ Confessarii, supponitur; quòd debebat et acquiescere, & per consequens non faciebat id, ad quod sub peccato tenebatur.

Sed contra: Absolutio aliquando negatur ex capitositate, ut sic loquar, ipsius Confessarii, qui innixus propria sententiæ, & præoccupatus; non satis attendit ad fundamenta oppositæ sententiæ, quam pœnitens sequitur, nolens acquiescere Confessario, quia judicat suam sententiam probabiliorè, aut saltem æquè probabilem; in quo nullatenus peccat; adeòque tali casu non negatur Absolutio propter indispositionem, quia pœnitens verè dispositus est: ergo saltem tali casu poterit id dicere Confessarius ad excusandum pœnitentem, qui aliunde scitur non fuisse absolutus.

Respondeo: illum non esse casum; de quo quæritur. Quis ergo? Quando pœnitens debebat se conformare sententiæ Confessarii, & noluit; ideòque passus est repulsam; quo casu si non revelatur peccatum, saltem revelatur illis verbis moralis aliquis defectus, cogitatus ex, seu in sola Confessione; quod supra diximus illicitum; maxime quando propterea negatur Absolutio.

Dubitant hic Aliqui; an Confessarius, qui audivit Confessionem publici peccatoris, possit dicere: *Ego eum non absolvi*; quia non egerat publicam pœnitentiam.

Cajet. supra sic ait: Curatus quum ad communicandum concubinariorum, usurarios & hujusmodi vocatur, non petat à Confessore; si est absolutus: sed etiam si ipsemet illius Confessionem audisset, & non absolvisset, habeat se tamquam si nihil in Confessione sciret & dicat: *Quia iste hactenus fuit; & est quantum apparet in tali peccato publico; & peccatum publicum debet publicè pœnitentià apud homines purgari, propter scandalum: ideo nisi publicè confiteri te vel illum reliquisse peccatum, nolo Communionem dare, nec ad Ecclesiasticam sepulturam admittere*, & sic absque hoc, quòd ipse revelet Confessionem, negabit Communionem &c. justè & sanctè.

Si quoque diceret: *Ego non possum aut potui eum absolvere, quia non video pœnitentiam publicam de peccato publici concubinatus, apostasia, usura, &c. non revelat Confessionem*; quia nihil dicit, quod sciat per Confessionem, sed quòd tam ipsi, quàm alii vident, scilicet non pœnitere publicè de peccato publico; quum debeat publica pœnitentià præcedere Absolutionem, si pec-

43. An possit dicere: Quia erat capitosus &c.

Negat Lugo.

44. Contra dicitur.

Responsio.

45. Quid dicendum de Confessione, qui non absolvit publicum peccatorem.

Sententiæ Cajetani.

41. Quid faciendum Confessario, si interrogetur, an illum quem absolvit.

Cajetani.

42. Nullatenus potest dicere: Eum non absolvi; quia manifestè revelat.

43. An possit dicere: Quia non habebam materiam Absolutionis.

44. Contra dicitur.

si peccatum est publicum; ita quod saltem debeat pœnitens publicè satisfacere publico Ecclesiæ scandalo, docendo publicè, quod reliquit concubinam; quod restituit &c.

Aliud quippe est dicere: *Iste non facit aut fecit pœnitentiam publicè*, & aliud est dicere: *Iste non vult pœnitere, iste est obduratus in peccato suo*; hoc enim Confessor per Confessionem scit, quia ille dixit confitendo: *Ego nolo relinquere statum meum malum*: illud verò Confessor videt sicut cæteri, & ideo hoc tacendum, & illud dicendum est. Hæcenus Cajet.

Hoc tamen, inquit Lugo suprà n. 85. Aliis meritò displicet: quia si erat dispositus, non erat privandus Absolutione.

Prorsus non erat privandus; sed cum indispositio, propter quam meritò privatus fuit, publicè constet Confessario, sicut & aliis adstantibus; quidni ipse possit dicere: *Propter talem causam, quam omnes oculis nostris videmus, eum non absolvi*? Suppono enim, illam causam per se solam sufficere, ad negandam Absolutionem.

Unde immeritò displicet Aliis sententia Cajet. sic intellecta. Meritò autem, si intelligatur de illo casu, in quo absque pœnitentia publica, si alioquin erat dispositus, poterat absolvi, v. g. si pœnitentia publica erat ei moraliter impossibilis; nam tunc dicendo: *Non absolvi eum, quia non egerat pœnitentiam publicam*, significat Confessarius aliquam aliam indispositionem, cognitam ex sola Confessione, v. g. propositum non faciendi pœnitentiam publicam, tamen si possibilis foret, quod indubiè est contra sigillum Confessionis.

Cæterum consultius semper erit, & optimus modus respondendi, si Confessarius absolverit, siue non, siue sit publicus peccator, siue occultus, & qualicumque fuerit causa non absolvendi, respondendi, inquam, ut habetur in Conclus. *Ego functus sum meo officio; feci quod debui*; sic enim perfectissimè tollitur omnis suspicio indispositionis. Enimverò si quando re ipsà absolvi, dico: *Absolvi*, sicuti dicere possum, & quando non absolvi, nihil aliud dico, quam: *Functus sum meo officio*, periculum est, ne hoc ipso aliqui audientes iudicent, eum non esse absolutum; alioquin (dicent illi) falsus fuisset sincerè, se eum absolvisse.

Si inferas: ergo Confessarius tenetur semper dicere: *Functus sum meo officio*. Resp. Neg. Conseq. quia ille discursus non est imputandus verbis Confessarii, quæ id non denotant; sicuti dum Confessarius dicit, se nescire id, de quo interrogatur, possunt aliqui suspicari, eum scire; negare tamen, quia obligatur ad hoc per sigillum.

Non ergo requiritur, ut ego positivè ab illis auferam omnem suspensionem; sed ne dem illis meis verbis aut factis ullam occasionem,

unde ipsi deprehendant quidquam de peccato ex Confessione noto; quod si aliunde ipsi argumentati fuerint, ipsi viderint.

Daret autem occasionem, si dum pœnitens falsò jactat, se fuisse absolutum, Confessarius id negaret; unde tunc solum potest dicere, se functum fuisse suo officio. Pater; quia id negando, simpliciter asserit, pœnitentem non fuisse absolutum; illud autem dat occasionem suspicandi indispositionem, nisi alia causa addatur, ut suprà diximus.

Sed quid si ipse pœnitens audiente Confessario dicat, se non fuisse absolutum propter indispositionem, numquid idem poterit affirmare Confessarius? Aliqui, inquit Lugo suprà n. 85, dicunt posse. Sed est omnino falsum, quia nec peccata ipsa publica, audita in Confessione, possunt revelari. Immo, nec placet, quod Aliqui addunt, posse Confessarium dicere: *Ipsè dicit, quod ego eum non absolvi*; hoc enim ipsum videtur approbare veritatem negatæ Absolutionis, nisi aliquo modo conlect, Confessarium illud non approbare. Hæc ille.

Sed contrà: Confessarius potest uti scientiâ præcedente vel subsequente Confessione, revelando peccata dicta in Confessione, et non tamquam dicta in Confessione, ut suprà diximus: jam autem per illa verba pœnitentis accipit Confessarius, sicuti cæteri audientes, scientiam subsequentem Confessionem, siue non sacramentalem; cur ergo ipse non poterit eam uti sicut cæteri? Non video disparitatem, dummodo non addat aliquam certitudinem vel circumstantiam ex scientiâ Confessionali juxta superius dicta.

Quapropter caveat omnino Sacerdos, si dum absolvit publicum peccatorem, quia eum bene dispositum invenit, dicat: *Ego eum absolvi à tali peccato publico*; quia per illa verba adderet aliquam certitudinem ex Confessione, ut suprà ostendimus, & ipsam circumstantiam Confessionis, sed ad summum dicat: *Confessus est mihi sua peccata cum magno dolore & Contritione; & ego eum absolvi prout debebam*.

Restat hic questio, quid faciendum sit cum pœnitente, cui Absolutionem negavi, & nihilominus peti schedulam Confessionis, vel etiam Communionis.

Respondet ultima pars Conclus. *Pœnitens Confessarius schedulam Confessionis negat, & non est peccator publicus, etiam Communionem*. Sed numquid tenetur? Respondeo; tenetur negare Communionem, nisi aliquid aliud obstat, alioquin cooperabitur peccato indignæ Communionis, utpote quam commode poterit impedire, & ex officio tenebatur impedire.

Quòd si dicat pœnitens: *Confessus sum tibi, & tu me absolvissti*. Respondeat: *Ego in occulto & secreto Confessionis facio iuxta ea, quæ tibi narraui; in publico autem, seu extra illud forum inter te & publicum peccatorem, & non debeat, immo non potest*

46.
quam Lugo
putat Aliis
meritò dis-
plicere.

47.
Auctor exi-
stimat quod
immeritò,
tento modo
intellecta.

Optimus
modus res-
pondendi in
casu propo-
sito, & aliis
semper.

48.
qui tamen
non semper
obligat.

sine satisfactione publica dare tibi in publico sacramenta. Vel dicat: De Confessione tua mihi scio, sed scio te esse publicum peccatorem, & ideo te repello a Communione. Non itaque repellit ipsum Confessarius ex noticia Confessionis; sed ex noticia publica peccatorum, quorum non ostendit emendationem.

Nam illum hic voco peccatorem publicum, quem publicè constat, post Confessionem mihi factam, adhuc permanere in pristinis peccatis, v. g. in concubinato, in usuris &c. Quod si publicè constaret de emendatione, esset propter indispositionem non absolvissim eum, admittendus equidem foret in publico ad Communionem; alioquin repelleretur ex noticia Confessionis, ut patet; quia jam amplius non est peccator publicus.

Quantum ad schedulam Confessionis; certum in primis est, non posse Confessarium dare talem schedulam in qua dicitur: *Audivi & absolvi*, sic enim mentiretur, cum, ut supponitur, non absolvetur. Quæstio ergo tantum est de schedula, in qua solum dicitur: *Audivi Confessionem*, sive, *Confessus est*, quod verum est; tametsi pœnitens propter indispositionem non fuerit absolutus.

Quod autem hujusmodi schedulam possit Confessarius negare absque fractione sigilli, est communis sententia. Confessarius enim nihil dicit, sed solum non approbat testimonio positivo illam Confessionem, ad quod non tenetur, inquit Lugo supra n. 87. quid enim si usus esset, in schedula dicere: *Audivi & absolvi* &c.? Quod quidem absque mendacio dicere non posset de eo, quem non absolvit. Item, numquid publicæ meretrici, perseveranti in suo statu, deberet dare schedulam Confessionis? Sibi ergo imputet pœnitens, si Confessarius non vult positivè eum defendere, nec etiam condemnare. Hæc ille.

Sed contra; hoc est quod queritur; an, supposito, quod Confessarius possit dare talem schedulam, an, inquam, pœnitens non habeat jus illam exigendi, & per consequens Confessarius obligationem illam dandi; nam pœnitens non aliud exigit, quam testimonium ejus, quod à parte rei fecit, id est, Confessionis; & aliunde fieri posset, ut si illud testimonium non afferat, patiatur grave aliquod damnum.

Deinde argumentor sic: illa negatio schedulæ æquivalere his vocibus: *Ego ipsum non absolvi*. Probat; quia omnes, qui sciunt eum esse confessum, & non habere schedulam, suspicabuntur non fuisse absolutum propter indispositionem, saltem in illo casu, in quo omnibus solet dari talis schedula: ergo sicut in nullo casu licet dicere: *Ego ipsum non absolvi*, sine fractione sigilli, ita neque in eisdem circumstantiis erit licitum negare talem schedulam, etiam ad evitanda gravissima aliàs inconvenientia.

Respondetur ad primum; si Confessarius possit dare schedulam, in qua diceret: *Petrus confessus mihi fuit, sed eum non absolvi*; transeat, quod tunc Confessarius teneretur eam dare: verum enim verò cum hoc non liceat, ut liquidd constat, & per schedulam, quæ Confessarius testatur solam Confessionem, homines ordinariè apprehendant etiam Absolutionem, quam tamen pœnitens ex sua culpa non accepit, non videtur quod jus ipse habeat ad talem schedulam, per quam decipit Parochum, decipit dominos suos sub specie virtutis, existimantes eum absolutum & liberum à peccatis, qui tamen manet & perseverat in illis.

Et verò quod jus potest habere publica meretrici, ut ego dem illi testimonium Confessionis cum scandalo totius populi, qui merito suspicabitur, me talem personam absolvisse, quam tamen constat esse indignam Absolutione? Hercule in illis circumstantiis, id est, quando petitur schedula ad decipiendum Parochum, vel dominum, aut cum periculo scandali, non solum non tenetur Confessarius eam dare, sed etiam non potest eam dare, ut docet Bonacina Disp. 5. q. 6. Sect. 5. punct. 4. n. 7. quem sequitur Lugo supra.

Possit tamen (inquit Eminent.) alicui, qui per accidens debet differri Absolutio ad breve tempus, & sperat rediturum, dare illud testimonium, ne interim incurrat iram Domini vel Principis. Idem dicerem de illo, cui ex justa causa imponitur à Confessario in Paschate, ut præparet se per aliquot dies ad Confessionem generalem faciendam, cui etiam posset dari interim schedula, quando speratur reditus & profectus. Hæc ille.

Quid ergo ad secundum argumentum? Respondetur primo; fortè propter istud, contrarium fore practicandum, etiam in his casibus, in quibus sequitur aliquis abusus, quia sequitur per accidens; eo semper salvo, ut talis fuerit Confessio, ex qua oritur sigillum.

Audiamus Malderum supra cap. 12. Duodecimo, inquit, non rectè Confessarios, qui dant frequenter testimonia confessis, in quorundam testimonio addere, quod eos absolverint; in aliorum solum, quod sibi sint confessi. Hinc enim fit, ut qui de Absolutione sibi impensa testimonium non habent, præsumantur vel malè fuisse dispositi, vel casum reservatum habuisse. Præstaret ergo solum dare testimonium Confessionis factæ, & tale dare etiam indispositis ad Absolutionem, ne prodatur eorum indispositio. Ita sentit Coninck Disp. 9. dub. 1. n. 14. à quo immeritò recedit Bonacina Disp. 5. q. 6. Sect. 5. punct. 4. n. 7.

Si enim ponamus casum, quem ponit Coninck, Patremfamilias velle, ut famuli afferant schedulam, quæ sibi constet, ipsos esse confessos, si cui hæc schedula negetur, statim oritur

53.
Responsio ad primum.

Bonacina. Lugo.

54.
Responsio ad secundum.

Malderus.

Coninck. Bonacina.

55.

Qui hic vocatur peccator publicus.

§ 1. An possit Confessarius dare schedulam.

Probat an possit negare.

§ 2. Contra an possit primum.

Argumentum.

oritur suspicio, quod non fuerit dispositus ad Absolutionem; sicut alii, qui simul eidem confessi sunt, & hunc contentem viderunt. Credo tamen, posse dari casum, ubi posset negari talis schedula confessio, male disposito, quando nimirum cessaret etiam indirecta revelatio secreti, ut si nemo sciret; præter Sacerdotem, hunc esse confessum, & ipse confessus veller ludificare hoc testimonio Parochum in Paschate.

In quo graviter peccant Sacerdotes, si schedulam hoc casu dent, quod non advertant, ipsam Confessionem fieri in ludibrium, ita ut non sit, nisi ficta, eo modo, quo cap. 8. diximus, fictam non obligare ad sigillum. Quales Confessiones fieri constat; ubi qui Catholici non sunt, fide contententur timore alicujus humanæ pœnæ. Quando ergo novit Confessarius, pœnitentem esse hæreticum, aut ex Confessione id advertit; cavere debet, ne det ei testimonium ullum factæ Confessionis, quo Superiores fallat, ne communicet ejus sacrilegio.

Expedit etiam talibus non credi, etiam si optimum etiam Absolutionis habeant testimonium; nisi testimonio insertum sit, Confessarium personam ex nomine probè novisse: quia solent eâ fraude uti, ut testimonio Confessionis inseratur nomen non illius, qui confessus est; sed alterius hæretici, qui vult eo testimonio apud Superiores abuti. Hucusque Malderus.

Sed, pœce ejus, casus, quem ponit, non est ad propositum: nam de tali hæretico posset omnibus dici, non fuisse absolutum propter indispositionem; cum supponitur, ex ejus Confessione non oritur sigillum: nemo ergo potest dubitare, an liceat ei negare schedulam, sive solus Sacerdos sciat, eum fuisse confessum, sive totus populus; dummodo satis possit probari, eum non fuisse confessum sacramentaliter, sed in ludibrium Sacramenti.

Quod ergo queritur, est: an suppositâ Confessione sacramentali, ex qua oritur sigillum, Confessarius absque fractione sigilli possit negare schedulam, est ex carentia schedulæ aliqui suspicentur, non fuisse datam Absolutionem. Quod affirmat Bonacina supra, & videtur negare Malderus jam citatus. Nobis magis placet sententia affirmativa. Unde ad argumentum superius propositum,

Respondetur secundò: hoc argumentum, nimirum probaret, & ideo nihil probat. Ostenditur; quia sequeretur, quod Confessarius deberet dare schedulam, in qua dicitur: *Confessus est, & absolvi*, ubi moris esset, talem schedulam dare legitime absolutis; etenim nisi hoc fiat, generatur suspicio, quod non sit absolutus propter indispositionem: ergo Confessarius tali casu deberet vel mentiri, vel frangere sigillum, quod est manifestè absurdum.

Dicendum itaque, illam negationem, seu carentiam schedulæ, nequaquam æquivalere istis verbis: *Ego non absolvi eum propter indispositionem*; sed potius æquivaleret taciturnitati, dum Confessarius interrogatus, an talem absolverit; nec negat, nec affirmat; sed vel absolute nihil dicit, vel respondet: *Quod ad te? aut simili modo, quod licet, docet Gabriel supra.*

Sicut ergo Sacerdos interrogatus, non tenetur dicere: *Ego eum absolvi*, vel, *Non absolvi*, sed potest tacere, vel respondere: *Quod ad te?* pari ratione non tenetur dare schedulam Confessionis; hoc enim solum est ipsum non defendere: quod autem defendere debeat, unde probatur? Ut proinde ipse pœnitens sit, qui tali casu suam indispositionem propat, non adferendo schedulam, quam asserere posset, si veller se disponere.

Si inferas: ergo etiam tali casu Confessarius interrogatus poterit respondere, se pœnitentem non absolvisse, cum & pœnitens tali casu sit causa non Absolutionis. Resp. Neg. Confessarius disparitatem dicit; quod pœnitens tunc nihil faciat, ex quo illa non Absolutio potest colligi, sicut in alio casu non asserendo testimonium.

Fatemur itaque, ex negatione illius schedulæ posse oriri aliquam suspensionem non datæ Absolutionis, sive propter indispositionem, sive ex alia causa; sicut etiam oriri potest ex his verbis: *Ego sum summius officio meo*, vel, *Quod ad te?* Equidem quia hoc per accidens est ad illa verba, exclusivè taliter loquentem, etiam ab indirecta revelatione sigilli: ergo similiter, quia illa suspicio per accidens est ad negationem schedulæ; oportet ipsam excludere, etiam ab indirecta revelatione secreti; quod quid præ existimet Malderus, à quo in hoc passus, quia nimis scrupulosus, recedimus; ne Confessarius, seu munus ipsorum, nimium aggravemus & odiosum reddamus, cum homines nimis facile aliquando suspicentur sua peccata revelari ex Confessione.

Profectò si Confessor Monialium, qui illis diebus tenetur eisdem Verbum Dei proponere, vitia & virtutes annuntiare, pœnam & gloriam, cum brevitate sermonis, si inquam talis Confessarius obligetur evitare omnes, etiam remotissimas suspiciones, & plane temerarias revelatæ Confessionis, onus foret intolerabile, & munus plenum scrupulis & anxietatibus conscientiæ; cum tamen hodie videamus, multos parùm ab illo munere abhorretere. Signum, quod non sit illa obligatio, quæ, sicut dixi, foret intolerabilis.

Sed relinquamus Confessores Monialium cum suis Monialibus in pace, & prosequendo materiam nostram, videamus, si liceat Confessario revelare pœnitentiam à se impostam, & de puero, de quo dubitatur, an sit capax ulus rationis dicere: *Confessus mihi fui peccata*.

Casus in quo potest negari schedula confessio male disposito.

56. Sed non est ad propositum.

57. Secunda responsio ad argumentum supra propositum.

venialia. Item, si cum paucos audierit, pura duos vel tres, liceat ei dicere, unum ex illis designando: *Hic solum habuit venialia.*

CONCLUSIO IV.

Confessarius nequit revelare penitentiam extraordinariam. Potest dicere de puero, de quo dubitatur, an sit capax usus rationis, sibi confessum peccata venialia. Caveat autem omnino, ne, dum duos tantum aut tres audivit, unum designando dicat: *Hic solum confessus fuit venialia.* Similiter ne dicat penitentem fuisse confessum nova peccata venialia.

peccata in Confessione audivisse, ut patet ex dictis Sect. preced. pari quoque ratione illicitè diceret, se illam penitentiam in Confessione imposuisse; nam hoc ipso diceret, illa peccata se audivisse in Confessione.

Quantum ad penitentiam ordinariam, quæ solet imponi pro peccato veniali non aced gravi, patet nullum esse peccatum illam manifestare, sicut nullum est peccatum dicere, penitentem confessum fuisse peccatum veniale in genere. Quæ autem sint leves penitentia dicerem, nisi omnibus satis essent notæ; unum *Pater & Ave, Salve Regina,* vel quid simile.

Dia. 5. part. tract. 11. reit. 31. pro exemplis allegat unum *Miserere*, quinque *Pater & Ave.* Sed hæc exempla non placent Dicastilloni Disp. 12. n. 122. Solet enim, inquit ille, sciri & constare (praesertim in communitaribus Religiosis) aliquem communem multorum Religiosorum Confessarium, non solere iungere pro ordinariis & frequentissimis Confessionibus, nisi unum *Pater & Ave,* unum *Salve Regina,* vel quid simile; at quando paulò plures defectus afferantur, etiam solum veniales, vel quando fit Confessio longioris temporis (ut sunt semestres Confessiones generales in nostra Societate; quæ ex Regula praescripto fieri solent) cogitat apud alios, qui id experti sunt, solere iungere unum *Miserere,* aut, quinque *Pater & Ave.*

Si talis Confessarius in una ordinaria Confessione, quæ singulis hebdomadibus aut etiam bis aut ter fieri solet in eadem hebdomada, dicat, se illi injunxisse *Miserere,* aut quinque *Pater & Ave;* profectò non parvam anam præbebit aliis suspicandi, quòd ille penitens illà vice sordidam venialium peccatorum sarcinulam paulò graviorem, sive numero, sive specie in ea Confessione deponendam attulerit, quod revelare aut indicare non licet, perinde atque non licet speciem aut determinatum numerum. Nec, seclusà inadvertentiâ, aut ineptissimâ ignorantia, facillè excusarem talem Confessarium à culpa gravi, nec putò in hoc dissenturos Dianam & Alios. Hucusque Dicastillo.

Nec ego putò, dummodo verum sit, quòd penitentia illa significet sordidam venialium peccatorum sarcinulam paulò graviorem sive numero, sive specie; in hac autem veritate putò dissenturos Dianam & Alios, quia dicent, aliqui Confessarii tam facillè imponunt *Miserere,* aut quinque *Pater & Ave,* quàm alii pro eisdem peccatis unum *Pater & Ave,* aut, *Salve Regina:* ubi ergo contrarium non constat ex usu, etiam seclusà inadvertentiâ & ineptissimâ ignorantia, facillè ipsi excusarent talem Confessarium à culpa gravi, quia non præbet satis magnam anam aliis suspicandi, quòd ille penitens illà vice sordidam venialium peccatorum sarcinulam paulò graviorem sive numero,

R r five

62. Revelare ordinariam penitentiam nullum est peccatum.

Quæ sit ordinaria penitentia.

Diana.

Dicastillo.

63.

An unum Miserere, si non sufficiat graviora peccata venialia.

60. Confessarius non potest revelare penitentiam extraordinariam, & quæ sit.

61. Occurrunt objectiones de iuramento ex Trident.